Från:	Tove Ellingsen
Till:	Evert Kroes
Ärende:	VB: Svar på externremittering - Strategi svenskt fiske och vattenbruk
Datum:	den 14 september 2020 12:18:49
Bilagor:	Externremittering - svenskt fiske och vattenbruk (002).docx

---

Från: Gustav Hemming
Skickat: den 4 september 2020 10:56
Till: daniel.melin@jordbruksverket.se; goncalo.carneiro@havochvatten.se
Kopia: Hanna Wiik <hanna.wiik@sll.se>; Daniel Källqvist <daniel.kallqvist@sll.se>; nils-olov.lindfors@norrbotten.se; jan.lahenkorva@regiongavleborg.se; Tove Ellingsen <tove.ellingsen@sll.se>
Ämne: Svar på externremittering - Strategi svenskt fiske och vattenbruk

Hej Daniel och Goncalo!

Stort tack för er medverkan vid gårdagens Skärgårdsråd!

Jag översänder här ett svar på den externremittering som ni har haft vänligheten att rikta till region Stockholm och många andra regioner. Det är ett tillfälle som jag sätter mycket stort värde på.

Det bifogade svaret är framtaget av styrgruppen för det regionala fiskenätverket, så politiker från sex regioner i Sverige har varit direkt involverade i framtagande av svaret, och det bygger på ett plattformsförslag som är under framtagande i vilket politiker från mer än Sveriges regioner deltagit.

I framtagandet av detta yttrande har Tillväxt- och regionplaneförvaltningen på region Stockholm varit behjälplig, och genom politikerna i styrgruppen har mer eller mindre omfattande och detaljerade underlag och synpunkter från flera regioner arbetats samman.

Som ordförande i Tillväxt- och regionplanenämnden i Region Stockholm ser jag därför svaret som på samma gång ett gemensamt svar för Regionnätverket och ett svar som inrymmer de synpunkter som jag skulle ha lämnat om jag svarat enbart för region Stockholm. Jag önskar därför att ni betraktar handlingen som både det gemensamma svaret och som ett svar från region Stockholm.

Jag vet till dags dato inte hur alla de övriga regionerna gör, men gissar att i de fall de inte lämnar in egna svar så gör de samma bedömning som jag och anser att det gemensamma svaret täcker in alla de synpunkter de skulle vilja anföra.

Vänliga hälsningar och lycka till i det fortsatta arbetet, /Gustav Hemming, Tillväxtregionråd (c) i Region Stockholm och sammankallande i Regionnätverket

Regionnätverket
Hållbart och lokalt förankrat
yrkesfiske med framtidstro

YTTRANDE
2020-08-24

TRN 2020-0178

Externremittering: Strategi för svenskt fiske och vattenbruk - friska ekosystem och friska näringar

Ärendebeskrivning

Strategin för svenskt fiske och vattenbruk – friska ekosystem och friska näringar syftar till att slå fast en gemensam väg framåt för hållbar utveckling av fiske och vattenbruk i Sverige. Med fiske och vattenbruk avses såväl yrkesfiske som fritidsfiske och fisketurism samt odling av djur och växter i vatten. Strategin innehåller en vision samt huvud- och delmål för fiskets och vattenbrukets framtida utveckling. Människor över hela världen är beroende av fiske. Fisk är en viktig källa till såväl mat som rekreation och ekonomisk försörjning. Det ligger alltså i allas intresse att fisket bedrivs hållbart och inom ramen för ekosystemens bärkraft.

Strategins mål: ”Svenskt fiske och vattenbruk är attraktiva, lönsamma och hållbara näringar som bedrivs inom ekosystemens bärkraft och kännetecknas av konkurrenskraft, miljöhänsyn och samhällsnytta.” Strategin är uppdelad i tre målområden för att uppnå visionen. För varje målområde formuleras ett huvudmål och ett antal delmål. Målen samspelar för att nå visionen i strategin.

Regionnätverket Hållbart och lokalt förankrat yrkesfiske med framtidstro har gemensamt tagit fram ett yttrande med syfte att stärka strategin. Regionerna inom nätverket har olika geografiska förutsättningar och problemställningar för sina fiskenäringar men är eniga i att en starkare regional förankring är önskvärd. Synpunkter och förslag på åtgärder för hur strategin ytterligare kan stärkas presenteras i punktform. Regionnätverket välkomnar framtida samarbeten inom den blåa näringen.

Sammanfattning

Plattformen för regionnätverket är mycket positiva till att Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten tar fram en strategi för svenskt fiske och vattenbruk och tycker att strategin i grunden är mycket bra och väl genomarbetad. Att den också ska ligga till grund för framtagande och genomförande av sektorsspecifika handlingsplaner med åtgärder och aktiviteter för att nå de strategiska målen är bra och kommer stärka strategin ytterligare. Plattformen för regionnätverket kan också bekräfta att

behovet av en sådan här strategi är stort. Det är mycket positivt att strategins ambition är att ge stöd i utvecklingen av koordinerad förvaltning.

Bakgrund

Yttrandet har tagits fram i samråd inom styrgruppen för regionnätverket Hållbart och lokalt förankrat yrkesfiske med framtidstro. I styrgruppeningår politiker frånRegion Stockholm, Region Norrbotten, Region Gävleborg, Region Halland, Region Värmland och Region Blekinge.

Vidareförankring med övriga regioner i nätverket har på grund av tidtidsförutsättningar inte kunnat göras. Synpunkterna är dock grundade i den gemensamma fiskeplattform som är under framtagande.

De regioner som ingår i nätverket har olika geografiska förutsättningar och problemställningar för sina fiskenäringar men är eniga i att en starkare regional förankring är önskvärd. Detta för att jämna ut konkurrensvillkoren för det småskaliga yrkesfisket visavi det storskaliga, för att möjliggöra anpassning till lokala förhållanden, samt för att minska regelbördorna för denna hårt tyngda bransch. I detta arbete kan havsplaneringen och regionernas kompetens inom regionplanering och regionalt utvecklingsarbete vara till stor nytta.
I och med att flera regioner i Sverige fått ett större ansvar för skärgårdsutveckling och besöksnäring, borde även regionernas roll i fiskepolitiken stärkas.

Fortsättningsvis kommer regionnätverket Hållbart och lokalt förankrat yrkesfiske med framtidstro benämnas som regionnätverket

Överväganden

Regionnätverket välkomnar att Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten tar fram en strategi för svenskt fiske och vattenbruk och bidrar med följande inspel:

- Regionnätverket skulle gärna se att det ännu tydligare lyfts fram i strategin hur viktigt samarbetet mellan olika förvaltningar är och att strategin uttrycker en önskan att involvera fler myndigheter i det svenska fiske- och vattenbruket. I detta arbete kan bland annat havsplaneringen och regionernas kompetens inom regionplanering och regionalt utvecklingsarbete vara till stor nytta. I och med att flera regioner i Sverige fått ett större ansvar för skärgårdsutveckling och besöksnäring, borde även regionernas roll i fiskepolitiken stärkas.

- Utöver de sektorsspecifika handlingsplaner som ska tas fram med åtgärder och aktiviteter för att nå de strategiska målen, skulle det svenska fisket och vattenbruket kunna stärkas ännu mer genom att ta fram regionala handlingsplaner. Regionala mål och regional påverkan kan bidra till att uppnå strategins mål. Vidare kan regionala samordningsgrupper, bestående av exempelvis kommuner, regioner och intresseorganisationer vara ett ytterligare åtgärdsförslag i strategin för att gemensamt utveckla fiske och vattenbruk i varje region

- Regionnätverket skulle även vilja se en något utförligare beskrivning av näringarnas utmaningar. Det nämns att en grundläggande utmaning, som fritidsfisket och fisketurismen delar med yrkesfisket, är miljöpåverkan och sviktande fiskbestånd. Här vore det bra om det beskrivs vad som orsakar detta och det skulle i så fall bli en tydlig introduktion till varför strategin behövs. Övergödning och storskaligt industrifiske är bland annat negativa konsekvenser till följd av miljöpåverkan och överfiske.

- Avsnittet om varför en gemensam strategi behövs är viktigt i den här strategin och skulle därför gärna kunna utvecklas ytterligare. Det är bra att avsnittet lyfter fram fiske och vattenbruk som en viktig näring och att det bidrar till bland annat landsbygdsutveckling, exportmöjligheter, vinster och sysselsättning. Däremot skulle strategin vinna ytterligare på att problematisera frågor om att ekosystemen i vatten är hårt utsatta och i obalans. Det borde tydliggöras att det är ett omfattande problem i Sverige och att konsekvenserna är stora med bland annat färre småskaliga yrkesfiskare, sämre och i vissa fall sjuka fiskbestånd, ökning av oönskade arter, stor population av säl och skarv, med mera.

- Många regioner är i ett läge där hållbarheten av det storskaliga pelagiska fisket ifrågasätts och ser att det småskaliga yrkesfisket, med skonsamma fiskeredskap och fångster som primärt går till människoföda, är en viktig nyckel till både ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Strategin skulle därför stärkas ytterligare om en problematisering av just det storskaliga fiskets konsekvenser på miljö och näringsliv lyftes fram.

- Mycket som är steg framåt för det småskaliga yrkesfisket kan läsas in i strategin. Det är dock viktigt att myndigheterna vågar se och hantera den intressekonflikt som trots allt finns mellan småskaliga kustfisket och det storskaliga pelagiska fisket.

- Strategin skulle vinna på att begreppet resiliens används eftersom resiliens är en beskrivning av, på ett eller annat sätt, förmågan att stå emot och klara av en förändring, samt återhämta sig

och vidareutvecklas. Begreppet som börjar bli väl etablerat är starkt kopplat till klimatförändringar och ekonomi.

- Det är rätt utgångspunkt att strategin fokuserar på ekosystembaserad förvaltning och ambitionen att förenkla regler och effektivisera tillsyn. Dock måste det kombineras med en stark utgångspunkt i proportionalitet. Det vill säga att kontrollinsatser, regelkrav och administrativa avgifter är mer omfattande för storskaligt fiske med stor påverkan på ekosystemen, och enklare och mindre betungande för småskaligt fiske med liten påverkan på ekosystemen.

- Strategin uttrycker i ett av delmålen att fiskeförvaltningen ska ske med hänsyn till Sveriges internationella förpliktelser och åtaganden. Det är naturligtvis en nödvändighet för att säkerställa internationella och europeiska ramverk som säkrar hållbarhet i fisket. Samtidigt är det viktigt att understryka att denna respekt måste förenas med en proaktivitet för att påverka europeiska och internationella ramverk och regler som motverkar en god förvaltning och hållbar utveckling i det svenska fisket. Plattformen för regionnätverket ser gärna att initiativ tas för att kunna flytta ut trålgränsen i Östersjön från 4 till 12 sjömil från baslinjen. Det vore även bra om bilaterala kontaktytor med grannländer utvecklas för att främja samsyn och gemensam påverkan på EU och harmoniserad förvaltning med Finland och Danmark när det gäller gränshav som Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och Kattegatt. I detta arbete kan regionerna och deras gränsöverskridande samarbeten som exempelvis Nordiska skärgårdssamarbetet, gränskommittéer och interreg-samarbeten inom sammanhållningspolitiken involveras.

- Sammanhållningspolitiken syftar till att minska regionala skillnader och ojämlikheter inom EU och står för en tredjedel av EU:s totala budgetram. Den genomförs genom olika struktur-och investeringsfonder; regionalfonden, socialfonden, havs- och fiskerifonden samt landsbygdsprogrammet. Strategin skulle därför vinna på att nämna de olika stödsystemen och hur dessa kan förenklas och bättre samordnas mellan Jordbruksverket och Tillväxtverket. Det skulle leda till ökade möjligheter för utveckling och lönsamhet för mindre fiskeföretag och deras förädling av fisket.

- Det är mycket bra att strategin lyfter behovet av produktutveckling. Här skulle dock insatserna för företags- och affärsutveckling för det småskaliga yrkesfisket, fisketurismen, besöksnäring och den lokala förädlingsindustrin behöva stärkas. Det skulle kunna ske antingen via LEADER, strukturfonder och regionala landsbygdsatsningar. Men det skulle även behövas en nationell ambition inom detta område. Eller så skulle det kunna vara en del i utbildningsinsatserna som strategin förtjänstfullt pekar ut.

- Det är positivt att strategin lyfter den stora potentialen i vattenbruk. Kombinationsföretagande med vattenbruk och småskaligt yrkesfiske kan vara en möjlighet till livskraftiga småföretag och landsbygds- och skärgårdsutveckling.

- Strategin innehåller ett resonemang om tillståndet i sjöar och vattendrag. Strategin skulle kunna tydliggöra att den kemiska påverkan (övergödning och miljögifter) även beror på industrier och kommunala- och enskilda avlopp. Det kan också vara bra att påpeka att stor miljöpåverkan inte har skett i nutid och att utsläppen har minskat avsevärt de senaste decennierna.

- Strandskyddet är en stor och viktig fråga för våra kuster och vattendrag som engagerar många. Strandskyddet påverkar förstås även fiskenäringen på olika sätt. Därför vore det bra att lyfta och problematisera frågan i strategin.

- Problematiken med skador från marina rovdjur som säl och skarv och dess negativa effekter för att skapa lönsamt fiske och vattenbruk nämns enbart under mål tio; Konkurrenskraft, lönsamhet och sociala värden. Regionnätverket anser att säl- och skarvfrågan är en stor och omfattande fråga som påverkar det småskaliga yrkesfisket och vattenbruket i särskilt hög grad. Därför vore det positivt att tydligare lyfta in i strategin vilken påverkan säl och skarv har på vårt fiske och vattenbruk.

Regionnätverket vill slutligen tacka för möjligheten att ge sina synpunkter på strategin, och hoppas få möjlighet att yttra sig i andra ärenden framöver.